

Till arbetspensionsanstalterna

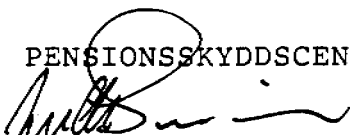
FÖRLÄNGNING AV GILTIGHETSTIDEN FÖR GENERATIONSVÄXLINGSPENSIONEN

Regeringen har avlåtit en proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 6 a § lagen om pension för lantbruksföretagare (RP 74/88).

Lagen om pension för lantbruksföretagare har sedan ingången av 1974 innehållit stadganden om generationsväxlingspension. Stadgandena är tidsbegränsade och tillämpas för närvarande på överlåtelse som skett före 1989. I denna proposition föreslås en förlängning av giltighetstiden för systemet med generationsväxlingspension på bestämd tid, så att systemet gäller överlåtelse av brukningsenheter före 1991.

Avsikten är att lagen skall träda i kraft 1.1.1989.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Antti Suominen

Pentti Kolivisto

BILAGA

Regeringens proposition

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 6 a § lagen om pension för lantbruksföretagare

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Sedan ingången av år 1974 har lagen om pension för lantbruksföretagare innehållit stadganden om generationsväxlingspension. Stadgandena är tidsbegränsade så att de tillämpas på överlåtelse under 1974—1988. I denna proposition föreslås att systemet med genera-

tionsväxlingspension skall fortsättas en bestämd tid, dvs. så att det skall gälla överlåtelse av brukningsenheter som sker före 1991.

Avsikten är att lagen skall träda i kraft den 1 januari 1989.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

1.1. Fortsättning av systemet

Systemet med generationsväxlingspension infördes med lantbruksföretagarnas pensionssystem vid ingången av år 1974 genom lagen angående ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare (219/74). Denna lag tillämpades på överlåtelse av brukningsenheter under 1974—1976. Därefter har systemets giltighetstid förlängts att gälla överlåtelse före 1981 (20/77), överlåtelse före 1986 (837/80) samt överlåtelse före 1989 (1126/85).

Avsikten med generationsväxlingspensionssystemet är bl.a. att korrigera den ogynnsamma åldersstrukturen inom odlarbefolkningen genom att påskynda generationsväxlingar. Med hjälp av systemet eftersträvas även att odlaren skall ha bästa möjliga antingen på utbildning eller på erfarenhet baserad yrkesskicklighet.

Vid utgången av 1987 hade 27 463 lantbruksföretagare från 19 217 brukningsenheter fått med generationsväxlingspension med stöd av systemet.

Av följande tabell framgår antalet brukningsenheter, arealen av överlåtelse åker och skog samt kostnaderna för systemet under 1974—1987:

År	Bruknings- enheter	Överlåten åker ha		Överlåten skogsmark ha		Kostnader milj. mk
		Samman- lagt	I genom- snitt per bruknings- enhet	Samman- lagt	I genom- snitt per bruknings- enhet	
1974	16	225	14,1	507	31,7	0,01
1975	1 297	20 004	15,4	49 406	38,1	7,9
1976	1 119	17 055	15,2	43 611	39,0	18,5
1977	567	8 717	15,4	22 936	40,5	22,9
1978	970	15 604	16,1	39 834	41,1	30,7
1979	927	14 543	15,7	38 548	41,8	39,3
1980	1 492	23 885	16,0	59 004	39,5	55,9
1981	1 545	25 117	16,3	64 898	42,0	78,4
1982	1 576	24 983	15,9	65 741	41,7	103,3
1983	1 909	30 268	15,9	81 564	42,7	134,3
1984	1 685	27 782	16,5	70 506	41,8	168,8
1985	2 117	34 497	16,3	90 097	42,6	214,8
1986	2 153	36 009	16,7	91 459	42,5	277,9
1987	1 844	31 239	16,9	78 680	42,7	336,0

År 1987 var de manliga avträdarna i genomsnitt 58,6 år gamla, de kvinnliga avträdarna 58,1 år och förvärvarna 27,7 år. Förvärvarna har i genomsnitt varit flera år yngre på de brukningsenheter som har omfattats av systemet med generationsväxlingspension jämfört med de brukningsenheter på vilka systemet inte har tillämpats.

Systemet med generationsväxlingspension är en del av det särskilda pensionsskydd som erbjuder en möjlighet att avgå med pension före den allmänna pensionsåldern. Andra motsvarande pensionsarrangemang är individuell förtidspension för personer som fyllt 55 år och förtida ålderspension samt deltidspension för personer som fyllt 60 år. I regeringens proposition angående lagstiftning om ett s.k. flexibelt pensionsåldersarrangemang (reg.prop. 85/1985 rd., lagar 666—674/85) konstaterades att individuell förtidspension erbjuder även lantbrukbefolkningen en möjlighet att avgå med pension från och med 55 års ålder. Då systemet med generationsväxlingspension fortsattes förra gången (reg.prop. 223/1985 rd., lag 1126/85) ansågs det att det bör förbli oförändrat under de följande tre åren. Under denna tid är det möjligt att få praktisk erfarenhet av vilka möjligheter ett flexibelt pensionsåldersarrangemang erbjuder odlarbefolkningen att avgå med pension före den egentliga pensionsåldern. Det har ansetts ändamålsenligt att ge granskningen av erfarenheterna i uppdrag åt ett särskilt utredningsorgan, en kommission. Av denna orsak föreslås att systemet med

generationsväxlingspension skall fortsättas i sin nuvarande form under ytterligare två år. Under den tiden skall regeringen utreda förutsättningarna för att fortsätta systemet.

Regeringen avlåter även till riksdagen en proposition om fortsättande av systemet med avträdelsepension till utgången av 1990.

1.2. Gränserna för pensionsåldern

Enligt 6 a § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för lantbruksföretagare är förutsättningen för erhållande av generationsväxlingspension att lantbruksföretagaren vid överlåtelserna har fyllt 60 år eller, i fråga om en kvinnlig pensionstagare, 55 år. I lagen om temporär sänkning av den nedre åldersgränsen för erhållande av generationsväxlingspension (443/78) stadgas det dock att den nedre åldersgränsen för en manlig lantbruksföretagare är 58 år i stället för 60. Denna lag tillämpades på överlåtelser under 1978 och 1979.

Genom lagen angående ändring av 6 a § lagen om pension för lantbruksföretagare (918/79) fogades till nämnda paragraf ett nytt 4 mom., enligt vilket en lantbruksföretagare som är född år 1925 eller tidigare är berättigad till generationsväxlingspension. I praktiken innebär detta att lantbruksföretagaren kunde avstå från sin brukningsenhet tidigast under det år då han fyllde 55 år. Denna lag tillämpades om avträdelserna inföll under 1980. Motsvarande nedre åldersgräns har tillämpats under 1981—1988.

Sedan år 1981 är till pensionen berättigade under vissa år födda kvinnliga lantbruksföretagare, vilkas makar även har rätt till generationsväxlingspension. I sådana fall av s.k. slumrande pensionsrätt börjar pension dock betalas till maken först sedan hon uppnått den nedre åldersgräns som i regel gäller kvinnliga pensionssökande, dvs. 55 år. I enlighet med detta var år 1981 till pension berättigad en kvinnlig lantbruksföretagare som var född under något av åren 1927—1930 och vars make även var berättigad till generationsväxlingspension. Den slumrande pensionsrätten har 1985 fastställts till att gälla även en manlig lantbruksföretagare, om hans maka är berättigad till generationsväxlingspension (49/85). Vid ingången av år 1986 utsträcktes den slumrande pensionsrätten till att gälla även en sådan avträdare som skulle ha haft rätt till slumrande generationsväxlingspension, om inte maken hade dött eller börjat få folkpension.

Såsom ovan nämnts har det ansetts ändamålsenligt att ge det utredningsarbete som gäller att fortsätta av systemet med generationsväxlingspension efter 1990 i uppdrag åt ett särskilt utredningsorgan. Därför är det inte motiverat att i detta skede göra ändringar i fråga om de åldersgränser som gäller för erhållande av pension. I enlighet med detta föreslås att den nedre åldersgränsen för pension under lagens giltighetstid skall vara 55 år. Den slumrande pensionsrätten skall såsom tidigare gälla en lantbruksföretagare som är yngre än maken då denne redan har uppnått ovan nämnda åldersgräns och därmed är berättigad till generationsväxlingspension samt en lantbruksföretagare som skulle ha haft rätt till slumrande generationsväxlingspension, om inte maken hade dött eller börjat få folkpension. De nedre åldersgränserna skall, liksom för närvarande, fastställas på grundvalen av födelseåret. Om åldersgränserna skall alltjämt stadgas i 6 a § 4 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

Propositionens mest betydande ekonomiska verkningar beror på att stadgandena om gene-

rationsväxlingspension skall tillämpas även på överlåtelse av brukningsenheter som sker under 1989 och 1990. Kostnaderna för fortsättande av systemet med generationsväxlingspension föreslås bli täckta med medel från lantbruksföretagarnas pensionssystem samt av statens medel.

I följande tabell presenteras de kostnader som systemet åsamkar staten (kolumn 1), merkostnaderna till följd av den föreslagna fortsättningen av systemet (kolumn 2) samt totalkostnaderna (kolumn 3). Kostnaderna är beräknade enligt nivån för 1988.

År	1 milj. mk	2 milj. mk	3 milj. mk
1989	393	20	413
1990	358	80	438
1991	319	118	437
1992	278	120	398
1993	235	119	354
1994	190	117	307
1995	144	114	258
2000	6	11	17

Vid bedömningen av kostnaderna har det inte beaktats att utan generationsväxlingspension skulle en del av avträdarna ta ut invalidpension eller individuell förtidspension. Inte heller har det beaktats att mottagarens rätt till arbetspension växer medan han åtnjuter generationsväxlingspension.

3. Ikraftträdande

Den lagändring som ingår i propositionen föreslås träda i kraft den 1 januari 1989. Den skall tillämpas på de fall där överlåtelse av en brukningsenhet sker 1989 eller 1990, då pensionen grundar sig på ett villkorligt beslut som avses i 6 g § lagen om pension för lantbruksföretagare, beslutet meddelas 1989 eller därefter samt pension har sökts och en handling som avses i lagrummet har undertecknats före 1991.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 6 a § lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut ändras 6 a § 1 mom. 5 punkten och 4 mom. lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare, sådana de lyder i lag av den 31 december 1985 (1126/85), som följer:

6 a §

Om lantbruksföretagare till nedan i 6 b § avsedd förvärvare överlåter sin brukningsenhet, vilken helt eller delvis, likväl minst till en fjärdedel, är i hans ägo samt vilken bör anses fortbeståndsduglig och inte är väsentligt större än sådan familjebbrukningsenhet som avses i lagen om gårdsbruksheter (188/77), och om han varaktigt upphör med bedrivande av lantbruk, har han rätt att erhålla generationsväxlingspension under förutsättning:

5) att han överlåtit brukningsenheten efter 1973, men före 1991.

Utan hinder av vad 1 mom. 2 punkten stadgar om den nedre åldersgränsen för generationsväxlingspension har även en lantbruksföretagare, som är född 1934 eller tidigare och som på det sätt som avses i nämnda moment varaktigt upphör att bedriva lantbruk, rätt att få generationsväxlingspension. Motsvarande rätt har även en lantbruksföretagare som är född under något av åren 1935—1938, om

maken är född år 1934 eller tidigare och har rätt till generationsväxlingspension, eller om maken, efter att ha blivit berättigad till generationsväxlingspension och efter utgången av det kalenderår då pensionsökanden fyllde 50 år, har avlidit eller börjat få i 1 mom. 3 punkten angiven pension. Till en lantbruksföretagare som är född under något av åren 1935—1938 betalas dock inte pension för tiden innan han fyllt 55 år. När en överlåtelse sker år 1990 tillämpas i stället för årtalet 1934 årtalet 1935 samt i stället för årtalen 1935—1938 årtalen 1936—1939.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

Denna lag tillämpas om överlåtelsen av en brukningsenhet sker sedan lagen trätt i kraft. Då pension söks villkorligt på det sätt som avses i 6 g § lagen om pension för lantbruksföretagare skall denna lag tillämpas, om ett beslut enligt lagrummet meddelas efter lagens ikraftträdande samt pension har sökts och en i lagrummet nämnd handling har undertecknats före 1991.

Helsingfors den 27 maj 1988

Republikens President

Social- och hälsovårdsminister

Lag

om ändring av 6 a § lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut ändras 6 a § 1 mom. 5 punkten och 4 mom. lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare, sådana de lyder i lag av den 31 december 1985 (1126/85), som följer:

Gällande lydelse

6 a §

Om lantbruksföretagare till nedan i 6 b § avsedd förvärvare överlåter sin brukningsenhet, vilken helt eller delvis, likväl minst till en fjärdedel, är i hans ägo samt vilken bör anses fortbeståndsduglig och inte är väsentligt större än sådan familjebrukningsenhet som avses i lagen om gårdsbruksenheter (188/77), och om han varaktigt upphör med bedrivande av lantbruk, har han rätt att erhålla generationsväxlingspension under förutsättning:

5) att han överlåtit brukningsenheten efter år 1973, men före år 1989.

Utan hinder av vad som i 1 mom. 2 punkten stadgas om den nedre åldersgräns som är en förutsättning för generationsväxlingspension har även lantbruksföretagare, som är född år 1931 eller tidigare och som på det sätt som avses i nämnda moment varaktigt upphör att bedriva lantbruk, rätt att få generationsväxlingspension. Motsvarande rätt har även lantbruksföretagare som är född under något av åren 1932—1935, om hans make är född år 1931 eller tidigare och är berättigad till generationsväxlingspension, eller om maken, efter att ha blivit berättigad till generationsväxlingspension och efter utgången av det kalenderår då pensionssökanden fyllde 50 år, har avlidit eller börjat erhålla i 1 mom. 3 punkten angiven pension. Till lantbruksföretagare som är född under något av åren 1932—1935 betalas dock inte pension för tiden innan han fyllt 55 år. När överlåtelse sker år 1987 tillämpas i stället

Föreslagen lydelse

6 a §

Om lantbruksföretagare till nedan i 6 b § avsedd förvärvare överlåter sin brukningsenhet, vilken helt eller delvis, likväl minst till en fjärdedel, är i hans ägo samt vilken bör anses fortbeståndsduglig och inte är väsentligt större än sådan familjebrukningsenhet som avses i lagen om gårdsbruksenheter (188/77), och om han varaktigt upphör med bedrivande av lantbruk, har han rätt att erhålla generationsväxlingspension under förutsättning:

5) att han överlåtit brukningsenheten efter 1973, men före 1991.

Utan hinder av vad 1 mom. 2 punkten stadgar om den nedre åldersgränsen för generationsväxlingspension har även en lantbruksföretagare, som är född 1934 eller tidigare och som på det sätt som avses i nämnda moment varaktigt upphör att bedriva lantbruk, rätt att få generationsväxlingspension. Motsvarande rätt har även en lantbruksföretagare som är född under något av åren 1935—1938, om maken är född 1934 eller tidigare och har rätt till generationsväxlingspension eller om maken, efter att ha blivit berättigad till generationsväxlingspension och efter utgången av det kalenderår då pensionssökanden fyllde 50 år, har avlidit eller börjat få i 1 mom. 3 punkten angiven pension. Till en lantbruksföretagare som är född under något av åren 1935—1938 betalas dock inte pension för tiden innan han fyllt 55 år. När en överlåtelse sker år 1990 tillämpas i stället för årtalet 1934 årtalet 1935

Gällande lydelse

för årtalet 1931 årtalet 1932 samt i stället för årtalen 1932—1935 årtalen 1933—1936, och vid överlåtelse år 1988 är årtalen 1933 och 1934—1937.

Föreslagen lydelse

samt i stället för årtalen 1935—1938 årtalen 1936—1939.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

Denna lag tillämpas, om överlåtelsen av en brukningsenhet sker sedan lagen trätt i kraft. Då pension söks villkorligt på det sätt som avses i 6 g § lagen om pension för lantbruksföretagare skall denna lag tillämpas, om ett beslut enligt lagrummet meddelas efter lagens ikraftträdande samt pension har sökts och en i lagrummet nämnd handling har undertecknats före 1991.
